

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2017-362

23.6.2017

NEMI Forsikring ASA

Næringsliv

Forsikringens opphør – automatisk fornyelse? – opphør etter vilkårene – fal. § 3-2.

Sikrede skulle oppføre en overtrykkshall etter avtale med et idrettslag. Det ble tegnet en prosjekt- og montasjeforsikring med avtaleperiode 28.8.10-27.8.11. Ifølge kontrakten var antatt levering mars/april 2011. Prosjektet ble forsinket. Premien ble av den grunn godskrevet sikrede, og den aktuelle forsikringen ble tatt ut av forsikringsavtalen påfølgende forsikringsperiode 28.8.11-27.8.12. I neste forsikringsperiode, 28.8.12-27.8.13, var den aktuelle forsikringen igjen tatt med i avtalen. Hallen var satt opp, men fortsatt ikke ferdigstilt ved utløpet av denne perioden heller. Før utløpet av perioden hadde partene vært i kontakt om forsikringsavtalen, men det er uenighet om hva som ble sagt og hvordan e-poster skal tolkes. Selskapet sendte e-post 23.7.13 med ny avtale vedlagt for perioden 28.8.13-27.8.14, hvor det av tidligere dekninger bare var igjen en redusert ansvarsforsikring. I midten av september 2013 ble hallen skadet under en storm. Uenighet om prosjekt- og montasjeforsikringen var opphørt senest ved utløpet av avtaleperioden 27.8.13, eller om den ble automatisk fornyet etter reglene i forsikringsavtaleloven. Subsidiært bl.a. spørsmål om forsikringen uansett var opphørt på et tidligere tidspunkt etter vilkårene. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 2.832.900 (foreløpig takst).

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for stormskade på en idrettshall under en prosjekt- og montasjeforsikring og spørsmålet om forsikringen er opphørt på skadetidspunktet.

Sikrede inngikk i 2010 avtale med B IL om levering av en multisportshall/flerbrukshall. I avtalen, datert 23.8.10, er den betegnet som en overtrykkshall. Prisen var satt til kr 5.600.000 eks. mva. Levering var angitt til mars/april 2011 etter nærmere avtale.

Sikrede skulle ifølge kontrakten ikke levere ringmur og gassanlegg og var ikke ansvarlig for arbeider utført av underleverandører for disse arbeidene og markarbeider (pkt. 2, 7 og 11). I avtalens pkt. 11 om betalingsbetingelser fremgår det:

35% ved bestilling

45% ved levering av hallen

20 % pr 10 dager etter ferdigstillelse

I forbindelse med avtalen tegnet sikrede en prosjekt- og montasjeforsikring, hvor det i forsikringsbeviset fremgår at forsikringen omfatter B IL med angitt forsikringsperiode 28.8.10-27.8.11. Forsikringspremien var kr 5.264. For samme periode var det tegnet tilsvarende forsikring for et annet prosjekt (en tennisklubb), ansvarsforsikring og to transport engangsforsikringer for transporter fra utlandet for hhv. overtrykkshall og maskineri til overtrykkshallen.

Prosjektet, hvor utgangspunktet som nevnt var levering i mars/april 2011, ble forsinket.

I forsikringsperioden 28.8.11-27.8.12 var dekningen etter forsikringsbeviset en ansvarsforsikring og en engangstransportforsikring fra Tyskland til B. Prosjektforsikringen var tatt ut. Innbetalt premie i forrige periode ble godskrevet sikrede.

Prosjektet var fortsatt forsinket.

I forsikringsperioden 28.8.12-27.8.13 er prosjekt- og montasjeforsikring tatt inn igjen i avtalen og angir å omfatte B IL. Premie er kr 5.690. I tillegg er det ansvarsforsikring med forsikringssum kr 10.000.000 og premie kr 5.225.

I februar 2013 tok sikrede kontakt med selskapet v/A, som hadde tegnet avtalen på vegne av selskapet. I e-post 11.2.13 fra sikrede fremgår det at B IL ønsket tilbud på forsikring av hallen. E-posten gir informasjon om bl.a. pris fra sikrede til idrettslaget for hallen og pris på kunstgress og grovt anslag på annet utstyr og angir kontaktopplysninger til aktuell person i idrettslaget.

11.2.13 sendte A tilbud til idrettslaget med kopi til sikrede. Tilbudet omfattet brann- og naturskade. Brannforsikringspremien (som inkluderer naturskade) for hallen på kr 16.011 var for øvrig betydelig høyere enn premien for prosjekt- og montasjeforsikringen for sikrede. Etter det opplyste fra selskapet svarte ikke idrettslaget på tilbudet.

Idrettslaget søkte i brev datert 9.3.13 om en betinget tidsbegrenset brukstillatelse.

Kommunen ga i brev datert 15.3.13 slik tillatelse frem til 1.6.13. Det ble ved utløpet av perioden ikke søkt om videre brukstillatelse. I klagen er det opplyst at idrettslaget og sikrede var enige om at overtagelse ikke kunne finne sted fordi hallen ikke var helt ferdig og det manglet nødvending godkjenning. Idrettslaget skal i e-post 17.4.13 ha varslet at idrettslaget etter utløpet av brukstillatelsen ikke ville dekke noen av driftskostnadene ved hallen.

I e-post 23.7.13 sendte A en e-post til sikrede med navnet til sikredes firma i emnefeltet med følgende innhold:

Hvordan er det med dette selskapet om dagen?

Forsikringen er klar til å fornyes men det ser ut som om dette ikke driftes lenger....

A sendte dagen etter (24.7.13) ut e-post med forsikringsbevis og faktura – som var på kr 2.875. Forsikringsperioden var her 28.8.13-27.8.14.

Av det vedlagte forsikringsbeviset fremgår at forsikringen omfatter ansvarsdekning, og ikke inkluderer prosjekt- og monteringsforsikring. Beregningsgrunnlaget for ansvarsforsikringen var i forsikringsbeviset angitt til kr 5.000.000, mot kr 10.000.000 i forutgående periode. For øvrig skriver A i e-posten bl.a.:

Her er polise og faktura på side 1.

Forsikringen er redusert til minimum av dekning. Dersom det blir snakk om leveranser, alene eller til sammen, over 5 mil kr må vi ta en prat å øke ansvarsdekningen.

Vilkår er lagt ved.

Partene er enige om at sikrede og A hadde en samtale om forsikringene før den sistnevnte e-posten 24.7.13, foranlediget av e-posten 23.7.13. Partene er imidlertid uenige om hva som ble sagt, jf. partenes anførsler.

B IL oppdaget om morgenen 16.9.13 at hallen var falt ned. Sikrede informerte A i e-post 16.9.13 om skaden under henvisning til telefonsamtale dem imellom tidligere på dagen. Han skriver videre om hvordan samtalen i august med A ble oppfattet fra hans side:

I august diskuterte vi våre forsikringer i (sikredes firma). Du mente at prosjekt- og montasjeforsikringen burde avsluttes da vi i utgangspunktet hadde montert denne og at vår kjøper burde overta ansvaret, noe jeg sa de ikke kom til å godta da vi ikke har hatt offisiell overtagelse av hallen. Jeg ser nå at det ikke er sendt over noe videreføring av prosjekt- og montasjeforsikringen og lurte på om den gjelder i tilfelle produsenten ikke kan lastes for dette?

Selskapet rekvirerte en skaderapport. I Rapporten datert 17.10.13 heter det under overskriften *skadeårsak*:

Grunnen til at hallen gikk ned er sannsynligvis at pølsene som er koblet til luftaggregatene ble dratt av i den sterke vinden. En kombinasjon av for korte pølser og for dårlig innfesting på luftaggregatene som følge av hallens bevegelse i den sterke vinden har ført til at hallen gikk ned. Pølsene er festet med en klemring på flensen til aggregatene. Det er stor sannsynlighet for at innfestingen på luftaggregatene har vært for dårlige. Da med fokus på manglende stabilitet og styrke til stusser/krager til maskineriet.

I mars var det en lignende hendelse hvor koblinger løsnet på luftaggregatene. Men da var det folk til stede som fikk ordnet dette. Pølsene ble også forlenget etter dette uhellet. Se skadeårsak. Det ble ikke foretatt forsterkninger av stusser/krager.

Ifølge rapporten er skaden foreløpig taksert til kr 2.832.900, men med forbehold om korrigeringer. Taksten opplyser videre at gjenstående 20 % av "oppgjøret" skulle overføres 10 dager etter ferdigstilling. Dette tilsier at 80 % av kontraktssummen var betalt på skadetidspunktet. Det er ikke opplyst når innbetalingene er gjort, men det følger av kontraktens pkt. 11 (gjengitt ovenfor) at 35 % skulle betales ved bestilling og 45 % ved levering av hallen. Dette er til sammen 80 %.

Partenes anførsler

Sikrede krever dekning for skaden under prosjekt- og montasjeforsikringen og anfører at *denne ble automatisk fornyet etter fal. § 3-2 første ledd*. Avtaleperioden var på ett år, slik den hadde vært i første periode og forutgående periode, og prosjektforsikringen var ikke brakt lovlig til opphør av selskapet som bestemmelsene i forsikringsavtaleloven krever, jf. fal. § 3-5. Selskapet har ikke dokumentert at det skal være "uttrykkelig avtalt" at forsikringen skulle opphøre ved utløpet av forsikringstiden, jf. fal. § 3-2 annet ledd. Innholdet i e-posten 24.7.13 ble av sikrede ved mottak oppfattet å gjelde ansvarsforsikringen.

Sikrede anfører, jf. e-post 16.9.13, at A under samtalen hadde gitt uttrykk for at prosjekt- og monteringsforsikringen burde avsluttes da hallen i utgangspunktet var montert, men at sikrede hadde svart at idrettslaget ikke kom til å godta dette da det ikke hadde vært noen offisiell overtagelse. Sikrede la ut fra dette til grunn at eksisterende forsikring ville bli videreført. Det var først etter skaden at sikrede oppdaget at prosjektforsikringen var blitt forsøkt fjernet.

Den aktuelle hallen var sikredes eneste aktivum av betydning. Sikrede ville ha besørget forsikring av hallen på annen måte dersom han hadde fått beskjed om at hallen fra 27.8.13 stod uten forsikring. Det var aldri i sikredes tanker å avslutte forsikringen. Sikrede kan ikke klandres for at selskapet har vært velvillige og latt sikrede slippe betaling i enkelte år. Selskapet kan da ikke bringe forsikringen til opphør uten minimum en klar skriftlig oppsigelse, slik at sikrede kunne ha innrettet seg.

Sikrede *bestriker selskapets subsidiære anførsel om at forsikringen var opphørt etter forsikringsvilkårene A.4*. Hallen var ikke overtatt av byggherren. Sikrede skulle besørge levering og installeringen av nytt bygg, og leveransen er et typisk bygge- og anleggsarbeid. At kontrakten omtaler installasjon og montering, endrer ikke på dette. Etter vilkårene er da tidspunktet for opphør av forsikringen ved "overtakelse" mellom byggherre og leverandør. Når overtagelse har skjedd mellom partene i kontrakten må defineres etter gjeldende bakgrunnsrett, hvilket her er standardene NS 8405/8406. Hallen var ikke overtatt av idrettslaget.

Den var ikke ferdigstilt og ikke godkjent. Verken brukstillatelse eller ferdigattest forelå. Sikrede og idrettslaget var enige om at bygget ikke var ferdigstilt og at overtakelse ikke skulle finne sted. At idrettslaget hadde fått en betinget midlertidig brukstillatelse frem til 1.6.13 endret ikke dette. Den midlertidige bruken måtte eventuelt anses som en tidsbegrenset delovertakelse i påvente av overtakelse av ferdigstilt hall. Om dette skulle anses å ha skjedd, ville det ikke endre på entreprenørens plikt til å holde bygget forsikret, jf. NS 8406 pkt. 24.5 fjerde ledd i.f. På tidspunktet for samtalen med selskapet 24.7.13 forelå ingen brukstillatelse, og heller ikke før skaden i september.

Et bygg kan ikke være overtatt når partene har en klar felles oppfatning om at så ikke er tilfellet og om at virkningene av overtakelse har inntrådt. En slik virkning ut fra gamle standarder måtte kreve helt klar tale i vilkårene om at dette overstyrer partenes konkrete avtale. I motsatt fall ville partene ledes i en felle med manglende forsikringsdekning.

Uansett kan ikke overtakelse anses å ha skjedd etter de nevnte standardene vilkårene refererer til. NS 3408 beskriver i pkt. 17 at overtakelse skjer ved overtakelsesforretning, og at bl.a. forsikringsplikten deretter går over til byggherren. I pkt. 17.4 andre ledd er angitt at risikoen går over fra entreprenøren når byggherren tar det i bruk. Prinsipalt anføres at denne standardbestemmelsen ikke gjelder hvor annet er avtalt mellom partene som i dette tilfellet.

Subsidiært anføres at standarden må forstås slik at "tatt i bruk" omfatter noe mer enn en helt kortvarig bruk i en tidsmessig klart definert overgangsfase på to måneder. Skaden skjedde heller ikke i denne perioden.

Sikrede *bestriker også selskapets anførsel om at unntaket i vilkårene pkt. A.2.1 for at hallen "for sitt formål er feilaktig konstruert, dimensjonert, eller beheftet med materialfeil", kommer til anvendelse.* Hallens formål er å fungere som idrettshall, og den er korrekt konstruert og dimensjonert for formålet. Det bestrides også at det eventuelt skulle være grunnlag for fradrag for svak konstruksjon etter naturskadeforsikringen, slik selskapet anfører.

Selskapet avviser dekning og *anfører at forsikringen ikke var gjenstand for automatisk fornyelse, jf. fal. § 3-2 første og annet ledd.* En prosjekt- og montasjeforsikring er av karakter en tidsbegrenset forsikring, jf. også at den opphører ved bruk eller overtakelse. Selve monteringen av hallen foregår i en relativt kort periode.

Forutsetningen for forsikringsavtalen var at forsikringen skulle gjelde til hallen var ferdigmontert og senest ved utløpet av forsikringstiden, som for dette konkrete prosjektet, grunnet forsinkelser, gjaldt fra 28.8.12-27.8.13. Forsikringstiden ble satt av praktiske hensyn. Sikrede har bare betalt for én forsikringsperiode i tidsrommet fra avtalen ble inngått i august 2010. Selve monteringen var ifølge kontrakten estimert til å ta ca. 12 dager. Monteringen ble iverksatt i februar 2013 etter lange forsinkelser ut fra bl.a. manglende produktgodkjenning som sikrede skulle ha fått på plass.

Det gikk sju måneder fra hallen ble reist til den falt ned. Kjøper ville ikke overta hallen ut fra den manglende produktgodkjenningen. Selskapet kan uansett ikke bære risikoen for at prosjektet ikke kunne overleveres innenfor tidsrammen av tegnet forsikring.

Selskapet v/A minnet og informerte sikrede i telefonsamtale sommeren 2013 uttrykkelig om opphørstidspunkt for prosjekt- og montasjeforsikringen, og oppfordret igjen sikrede av denne grunn til å få idrettslaget til å tegne egen forsikring. Han opplyste videre at det ikke var aktuelt med fornyelse. Bekreftelse på forsikringens opphør ble sendt per e-post 24.7.13 hvor forsikringsavtalen var vedlagt. Sikrede ble her informert om at det kun var bedriftsansvarsforsikringen som ble videreført. Sikrede reagerte heller ikke på at forsikringen ikke

lenger omfattet prosjekt- og montasjeforsikringen. Selskapet anfører at det uansett er sannsynliggjort at det er avtalt at denne delen av forsikringen skulle opphøre.

Subsidiært hevder selskapet at skaden *ikke er dekningsmessig under prosjekt- og montasjeforsikringen*. Selskapet viser til at forsikringen er opphørt etter vilkårene for hhv. "bygge- og anleggsarbeider" og "montasje- og installasjonsarbeider" pkt. A.4. Forsikringen opphørte etter vilkårene i mars 2013 da idrettslaget tok hallen i bruk, jf. vilkårene A.4 tredje avsnitt.

Levert prosjekt er av karakter å regne som *montasje- og installasjonsarbeider* og ikke bygge- og anleggsarbeider. Det er vist til at hallen ble fraktet i deler og montert på stedet og at grunnarbeidene ble utført av kjøper. Videre bl.a. at kontrakten i pkt. 8 omtaler installasjon og montering.

Dersom prosjektet likevel etter vilkårene skulle regnes som *bygge- og anleggsarbeider*, var forsikringen også opphørt etter disse bestemmelsene i A.4 andre avsnitt. Kontraktsarbeidet ble også i henhold til disse standardene (NS 3408 og NS 3431) "overtatt" av kjøper idet hallen ble tatt i bruk. Begge standarder har bestemmelser om bruksovertagelse i hhv. NS 3408 pkt. 17.4 siste ledd og NS 3431 pkt. 35.1 siste ledd.

Overtakelsesinstituttet i nevnte standarder er valgt som følge av at selskapet ikke ønsker å bære risikoen for et prosjekt som er tatt i bruk av tredjemann. Det er full avtalefrihet mellom partene ved inngåelse av forsikringsavtalen, slik at disse bestemmelsene om overtakelse/risikoovergang må legges til grunn ved vilkårstolkningen.

Selskapet anfører også at *unntaket i A.2.1 for "Skade på forsikret ting eller del av ting som skyldes at den for sitt formål er feilaktig konstruert, dimensjonert, eller beheftet med materialfeil" kommer til anvendelse*. Selskapet viser til at skadeårsaken i skaderapporten datert 17.10.13 er at innfestningsordningen er mangelfullt konstruert/dimensjonert. Ved gyldig naturskade vil for øvrig reduksjon etter bestemmelsene om svak konstruksjon i naturskadeforsikringsloven (§ 1 tredje ledd) kunne være aktuelt ut fra samme begrunnelse.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda mener denne saken reiser bevissspørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, og viser særlig til at det er uklart hva som var avtalt og sagt muntlig mellom partene når det gjelder opphør av forsikringen. Saken må derfor avvises fra nemndsbehandling etter saksbehandlingsreglene § 5 femte ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant) og Lars Erik Lundgaard (næringsrepresentant).